

Міжнародна
організація
праці

Проект виконується
Міжнародною організацією праці

ПРЯМУЄМО
РАЗОМ

Проект фінансується
Європейським Союзом

Проект ЄС-МОП

«На шляху до безпечної, здорової та задекларованої праці в Україні»

БЗР

Проект закону
«Про безпеку та здоров'я працівників на роботі»
розроблений Міністерством економіки
(редакція від 18 липня 2021 року)

**Технічні рекомендації щодо ефективнішого
узгодження проекту закону з міжнародними і
європейськими стандартами з питань праці
та успішними практиками**

Липень 2021 року

Стислий виклад

Розроблений Міністерством економіки (Мінекономіки) проєкт Закону «Про безпеку та здоров'я працівників на роботі» спрямований на транспонування у національну правову базу Рамкової Директиви ЄС із БЗР 89/391/ЄЕС від 12 червня 1989 р. про запровадження заходів, покликаних заохочувати до покращення безпеки та здоров'я працівників на роботі.

Цей, п'ятий пакет технічних рекомендацій розроблено до найостаннішої версії проєкту вищезгаданого закону (від 18 липня 2021 року) і подано в рамках заходів 1.1.1, 1.1.2 та 1.2.1 Проєкту ЄС-МОП «[На шляху до безпечної, здорової та задекларованої праці в Україні](#)».

Мета цих технічних рекомендацій – сприяти подальшому узгодженню цього законопроєкту (від 18 липня 2021 року) з основними міжнародними¹ та європейськими² трудовими нормами і передовою практикою в сфері безпеки та здоров'я на роботі (БЗР), а також, як доповнення, у сфері інспекції праці³, тому що цей законопроєкт передбачає внесення змін до правової бази з інспекції праці.

Вони надані як продовження попередніх чотирьох пакетів технічних рекомендацій, підготовлених Проєктом ЄС-МОП (у жовтні та листопаді 2020 року й [лютому](#) та [червні](#) 2021 року) до попередніх редакцій цього законопроєкту.

Вони також ґрунтуються на матеріалах попереднього Проєкту ЄС-МОП «[Зміцнення адміністрації праці з метою покращення умов праці та подолання незадекларованої праці](#)», зокрема на результатах аналізу і рекомендаціях, наведених у затвердженому [«Національному профілі з безпеки та гігієни праці. Україна – 2018»](#), запропонованих [«Настановах і рекомендаціях до концепції реформування національної системи запобігання](#)

¹ А саме з Конвенцією 1981 р. про безпеку та здоров'я на роботі (№ 155); Протоколом 2002 р. до Конвенції 1981 р. про безпеку та здоров'я на роботі (№ 155); Конвенцією 1985 р. про служби здоров'я на роботі (№ 161); Конвенцією 2006 р. про основи, що сприяють безпеці та здоров'ю на роботі (№ 187); Конвенцією 1990 р. про нічну працю (№ 171).

² Зокрема з Директивою Ради 89/391/ЄЕС від 12 червня 1989 р. про запровадження заходів, покликаних заохочувати до покращення безпеки та здоров'я працівників на роботі; Директивою 2003/88/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 4 листопада 2003 р. про деякі аспекти організації робочого часу; Директивою 2009/104/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 16 вересня 2009 р. стосовно мінімальних вимог щодо безпеки та здоров'я під час використання працівниками робочого обладнання на роботі; Директивою 89/656/ЄЕС від 30 листопада 1989 р. про мінімальні вимоги безпеки та здоров'я під час використання працівниками засобів індивідуального захисту у робочих зонах; Директивою Ради 92/85/ЄЕС від 19 жовтня 1992 р. про вжиття заходів з поліпшення безпеки та здоров'я на роботі вагітних працівниць, працівниць, які нещодавно народили або годують грудьми; Директивою Ради 94/33/ЄС від 22 червня 1994 р. про захист молоді на роботі (зі змінами, внесеними Директивою 2007/30/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 20 червня 2007 р.; Директивою Ради 91/383/ЄЕС від 25 червня 1991 р. про доповнення заходів із сприяння покращенню безпеки та здоров'я працівників з фіксованим строком працевлаштування або тимчасовим працевлаштуванням.

³ Зокрема з Конвенцією 1947 р. про інспекцію праці (№ 81) та Конвенцією 1969 р. про інспекцію праці в сільському господарстві (№ 129).

[професійним ризикам і заохочення безпеки та гігієни праці», «Стислих нотатках з основних аспектів узгодженості між українським національним законодавством і вибраними директивами ЄС», «Білій книзі «Директиви ЄС та реформування законодавства України з БГП і трудових відносин» та «Дорожній карті наближення національного законодавства щодо умов праці до законодавства ЄС».](#)

Ці технічні рекомендації не слід розглядати як офіційні коментарі МОП або як заміник позицій наглядових органів МОП.

Крім того, експертно-технічні думки, викладені тут, не відображають офіційну думку Європейського Союзу, і відповідальність за висловлені тут погляди не може покладатися на Європейський Союз.

Ми очікуємо, що ці технічні рекомендації можуть сприяти вдосконаленню законодавства і його кращій узгодженості з основними застосовними міжнародними і європейськими стандартами з питань праці та успішними практиками, що може реально покращити безпеку та здоров'я працівників в Україні.

Київ, 27 липня 2021 року

Антоніу Сантуш

Менеджер Проекту ЄС-МОП

“На шляху до безпечної, здорової та задекларованої праці в Україні”

Офіс МОП для країн Центральної та Східної Європи

Стислий виклад основних технічних рекомендацій щодо покращення узгодженості розробленого Мінекономіки проєкту Закону «Про безпеку та здоров'я працівників на роботі» (редакція від 18 липня 2021 р.) з відповідними міжнародними та європейськими стандартами з питань праці та успішною практикою

1. **Стаття 1(1)(36).** Переглянути визначення національної системи БЗР («система державного управління у сфері безпеки та здоров'я працівників») таким чином: *«сукупність складових, що створюють основні рамки для проведення національної політики й національних програм в галузі безпеки та здоров'я на роботі»* для кращого узгодження зі ст.1(b) Конвенції МОП №187, оскільки визначення, подане у проєкті закону, обмежує склад системи БЗР державними суб'єктами, виключаючи приватні суб'єкти, кооперативи та суб'єкти третього сектора. Крім того, з метою кращого узгодження зі ст. 4 Конвенції МОП №187 слід чітко зазначити основні елементи такої системи (які відповідатимуть за реалізацію політики та програм в галузі БЗР), як-от: закони, нормативні акти, колективні договори і угоди; орган чи відомство (або органи чи відомства), відповідальні за питання БЗР; механізми забезпечення додержання законодавства, зокрема система інспекції праці; заходи, спрямовані на заохочення співробітництва на рівні підприємства між керівництвом, працівниками та їхніми представниками; національний тристоронній консультативний орган (чи органи) з питань БЗР; інформація, професійна підготовка, дослідження і консультаційні послуги з БЗР; служби здоров'я на роботі; механізм збирання і аналізу даних про випадки травматизму на роботі та професійних захворювань; співробітництво з відповідними системами страхування або соціального забезпечення, які охоплюють випадки травматизму на роботі та професійних захворювань; допоміжні механізми, спрямовані на поступове поліпшення умов БЗР на ММСП і у неформальній економіці; співробітництво з міністерством освіти; стандартизація тощо.
2. **Стаття 11** (спеціальні умови виконання робіт підвищеної небезпеки).
 - а. **Стаття 11(1):** запропонована можливість заміни попереднього дозволу на виконання робіт підвищеної небезпеки додатковим страхуванням життя і здоров'я працівників перешкоджає досягненню цілей, передбачених даною заборонаю, обмежує запровадження попереднього дозволу або додаткового контролю за виконанням таких робіт, що передбачено статтею 11(b) Конвенції МОП № 155. По суті, це положення Конвенції МОП № 155, яке передбачає заборону чи обмеження таких робіт залежно від дозволу чи контролю компетентного органу, не передбачає заміну дозволу додатковим страхуванням. Згідно з цією конвенцією, такі роботи, через підвищений рівень професійного ризику, пов'язаний з ними, повинні бути під додатковим контролем із боку компетентного органу, щоб забезпечити безпеку та здоров'я працівників під час виконання цих особливо небезпечних робіт.

- b. **Стаття 11(8):** встановлення всього лише десятиденного строку видачі дозволу, особливо видачі за замовчуванням (коли рішення про видачу дозволу не прийнято в цей строк), слід переглянути, тому що дотриматися такого короткого строку може бути неможливо через складний характер деяких робіт підвищеної небезпеки, на виконання яких запитується дозвіл, і (або) брак відповідних ресурсів. Ураховуючи вищевикладене, збереження існуючого формулювання цього положення, скоріше за все, призведе до задоволення за замовчуванням більшості заявок на виконання робіт підвищеної небезпеки і, отже, до неможливості практичного застосування статті 11(b) Конвенції МОП №155.
- c. **Статті 11(9) та 11(10):** слід також розглянути нижчезазначені аспекти як такі, що становлять підстави для відмови у видачі дозволу на виконання робіт підвищеної небезпеки або його анулювання:
- i) протягом попередніх двох років заявник був засуджений за порушення нормативних актів із БЗР у зв'язку з виконанням робіт підвищеної небезпеки;
 - ii) протягом попередніх двох років у заявника мали місце нещасні випадки із смертельним наслідком або серйозні нещасні випадки на роботі під час виконання робіт підвищеної небезпеки;
 - iii) інспектори праці встановили, що роботодавець не може забезпечити безпеку та здоров'я працівників, які виконують такі роботи підвищеної небезпеки.
3. **Стаття 15** (уповноважені з безпеки та здоров'я працівників). Вимоги та різні процедури надання послуг із БЗР, які повинні бути забезпечені роботодавцями (сторонні/власні, з питань безпеки/здоров'я), повинні бути визначені по робочих зонах (а не для роботодавця в цілому), залежно від чисельності працівників у кожній робочій зоні та характеру професійних ризиків, на які працівники наражаються або можуть наражатися у кожній робочій зоні, щоб забезпечити узгодження зі ст. 7 Директиви 89/391/ЄЕС.
4. **Стаття 16(5)** (управління професійними ризиками). Вибір методики проведення оцінки ризиків слід залишити на розсуд роботодавця. Існують десятки методик проведення оцінки ризиків, і найбільш підхожа залежить від конкретного характеру ризиків та від умов у робочій зоні. Ідея про наявність якогось «універсального підходу» є колосальною помилкою! Це положення має надто приписувальний характер і не відповідає логіці правової бази ЄС із БЗР, яка зосереджена на результатах, а не на процесах для їх досягнення. Закон має забезпечити, щоб фахівці з БЗР могли проводити оцінку ризиків належним чином, виходячи з умов у кожній робочій зоні, а не намагатися визначити методику, яка повинна застосовуватися в усіх можливих обставинах. Більше того, думати, що Мінекономіки має необхідні ресурси, знання і навички для розробки кількох різних видів методик оцінки ризиків, кожна з котрих застосовуватиметься у конкретних обставинах і для окремого виду професійних ризиків, - це утопія. Методику, що застосовуватиметься, повинен розробляти роботодавець на основі консультацій з працівниками та, де необхідно, з

компетентними уповноваженими з питань БЗР, ураховуючи специфіку робочої зони та наявні ризики.

5. **Стаття 19** (спостереження за станом здоров'я та медичні огляди працівників). Її слід переглянути, щоб передбачити обов'язок роботодавця забезпечити спостереження за станом здоров'я всіх працівників, а не лише деяких із них (хоча і з різною періодичністю), тому що спостереження за станом здоров'я спрямоване як на профілактичне оцінювання (з самого початку) придатності працівника до роботи та її вимог, так і на оцінку впливу роботи і умов, у яких вона виконується, на здоров'я працівників. Останнє також забезпечило б краще узгодження зі ст. 14(2) рамкової Директиви ЄС із БЗР 89/391/ЄЕС.

6. **Стаття 35** (відповідальність роботодавця за порушення законодавства про безпеку та здоров'я працівників). Цю статтю слід переглянути, щоб забезпечити узгодженість із ст. 9(2) Конвенції МОП № 155, згідно з якою «система втілення в життя передбачає застосування адекватних санкцій за порушення нормативно-правових актів», зокрема:

a. **Статті 35(4)(1) - 35(4)(17):** порушення, включені до цих положень, не охоплюють усі найтяжчі порушення. Більшість із цих порушень зведено до залишкового положення (стаття 35(4)(17). Проте, різні порушення (і відповідні санкції) слід максимально можливою мірою розбити на конкретні положення закону (а не групувати у залишкове положення), які передбачатимуть конкретні та індивідуальні порушення більш важливих положень закону (і відповідні санкції за них), зокрема, щодо:

- i) захисту генетичного спадку (ст. 13);
- ii) обов'язків роботодавців з реалізації запобіжних і захисних заходів (наприклад, заміни небезпечного на безпечне або менш небезпечне, складання плану запобігання професійним ризикам, забезпечення засобами колективного захисту, забезпечення засобами індивідуального захисту) за результатами оцінювання професійних ризиків та з дотриманням загальних принципів запобігання (ст. 16 «Управління професійними ризиками» та ст. 25 «Обов'язки роботодавців»);
- iii) безпеки та здоров'я вагітних працівниць, працівниць, які нещодавно народили, та працівниць, які годують грудьми (ст. 28);
- iv) безпеки та здоров'я працівників, які не досягли 18-річного віку (ст. 29);
- v) безпеки та здоров'я працівників з інвалідністю (ст. 30).

b. **Що стосується розміру штрафів:**

- i) **стаття 35(4)(17):** сума «половина мінімальної заробітної плати», передбачена у цьому положенні як штраф, що має накладатися за всі інші порушення, конкретно не зазначені у ст. 35, має бути переглянута, тому що вона не узгоджується з величиною «мінімальна заробітна плата», передбаченою еквівалентним залишковим положенням пп. 8) частини другої ст. 268 Кодексу законів про працю України за «порушення інших вимог

законодавства про працю, крім передбачених абзацами першим-сьомим цієї частини»;

ii) розмір штрафів також слід збільшити на суму матеріальної вигоди роботодавця від скоєння порушення, щоб знеохотити до недотримання норм.

с. Стосовно **характеру санкцій**: слід також розглянути питання про запровадження нефінансових акцесорних санкцій, більше спрямованих на життєво важливі інтереси роботодавців.

d. **Стаття 35(8)**. Цей пункт слід переглянути, щоб ефективніше сприяти дотриманню і знеохочувати до недотримання правових норм. Його редакцію слід змінити так, щоб передбачити, що для того, щоб скористатися передбаченою знижкою у розмірі 50% розміру штрафу, роботодавець повинен не тільки сплатити цю суму протягом десяти банківських днів, а й усунути вчинені порушення у цей самий термін.

7. **Стосовно Розділу VIII «ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ»**, зокрема **щодо запропонованих змін до Глави XVIII «НАГЛЯД (КОНТРОЛЬ) ЗА ДОДЕРЖАННЯМ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ПРАЦЮ» Кодексу законів України про працю** для регулювання діяльності інспекції праці, ми посилаємося на зміст [технічних рекомендацій Проєкту ЄС-МОП до розробленого Мінекономіки проєкту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо порядку державного нагляду \(контролю\) за додержанням законодавства про працю»](#), наданих 3 квітня 2021 року, зміст яких є аналогічним змісту цього розділу, та підтверджуємо актуальність цих рекомендацій.

Як уже кілька разів зазначалося і наголошувалося⁴ Міністерству економіки, соціальним партнерам та іншим національним зацікавленим сторонам, ці положення⁵, передбачаючи, що основні засади державного нагляду (контролю)⁶ поширюються на державний нагляд (контроль) за додержанням законодавства про працю, і

⁴ Див., наприклад, «[Нормативно-правова база України з інспекції праці. Аналіз і рекомендації](#)»; [«Біла книга «Директиви ЄС та реформування законодавства України з БГП і трудових відносин» \(частина III «Система інспекції праці»\); «Стислі нотатки з основних аспектів узгодженості між українським національним законодавством і вибраними директивами ЄС» \(п. 3 Глави I «Загальні зауваження»\); «Національний профіль з безпеки та гігієни праці. Україна – 2018» \(розділи 3.2.1, 12.3 і 13.3\); і нещодавні \[технічні рекомендації Проєкту ЄС-МОП до розробленого Мінекономіки проєкту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо порядку державного нагляду \\(контролю\\) за додержанням законодавства про працю»\]\(#\).](#)

⁵ Стосовно регулювання державного нагляду (контролю) за додержанням законодавства про працю, що передбачено Розділом VIII «Прикінцеві положення» розробленого Мінекономіки проєкту Закону «Про безпеку та здоров'я працівників на роботі» (яким вносяться зміни до Глави XVIII Кодексу законів про працю), та розробленим Мінекономіки проєктом Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо порядку державного нагляду (контролю) за додержанням законодавства про працю».

⁶ Що регулюються Законом України № 877 «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».

встановлюючи обмеження на повноваження і діяльність інспекторів праці⁷, не відповідають двом пріоритетним конвенціям МОП про інспекцію праці, ратифікованим Україною⁸, як уже зауважив Комітет експертів із застосування конвенцій та рекомендацій МОП (КЕЗКР)⁹. Більше того, таку саму оцінку дав Уряд України у Концепції реформування системи управління охороною праці в Україні, зазначивши, що *«положення Закону «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» обмежують повноваження інспекторів праці, визначені Конвенціями МОП №№ 81 і 129, що перешкоджає реалізації деяких принципів, закріплених у цих конвенціях, а ефективність інспекційної діяльності з забезпечення застосування правових норм знижується»*¹⁰. Це особливо серйозно, ураховуючи, що обидві Конвенції МОП про інспекцію праці - № 81 і № 129 – були ратифіковані Україною 8 вересня 2004 року і тому, згідно з частиною першою статті 9 Конституції України, повинні бути *«(...) частиною національного законодавства України»*.

Крім того, ослаблюючи систему інспекції праці в Україні й не відповідаючи двом пріоритетним конвенціям МОП про інспекцію праці, ратифікованим Україною, ці положення суперечать статті 291(3) [Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом і його державами членами, з іншої сторони](#) (УА)¹¹, згідно з якою Сторони підтвердили своє зобов'язання *«щодо ефективного виконання основоположних та пріоритетних конвенцій МОП, які вони ратифікували»*, а також статті 296(1) УА, згідно з якою *«кожна Сторона повинна ефективно застосовувати своє екологічне та трудове законодавство за допомогою стійких чи повторюваних дій або бездіяльності у такий спосіб, що впливає на торгівлю або інвестиції між Сторонами»*.

Варто згадати також у цьому відношенні нещодавню [Резолюцію Європейського Парламенту від 11 лютого 2021 року](#) про виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС (2019/2202(INI)), в якій Європейський Парламент, серед іншого:

- закликав Уряд України дотримуватися стандартів у сфері праці та забезпечити їх виконання, а також ратифікувати та повною мірою імплементувати всі конвенції МОП (п. 105);

⁷ Зокрема обмеження проведення інспекторами праці інспекційних відвідувань за власною ініціативою, періодичності інспекційних відвідувань та їх тривалості, а також щодо дискреційних повноважень інспекторів праці на ініціювання негайного судового розгляду без попереднього попередження.

⁸ [Конвенції 1947 р. про інспекцію праці \(№ 81\)](#) та [Конвенції 1969 року про інспекцію праці в сільському господарстві \(№ 129\)](#).

⁹ Див. [Зауваження \(КЕЗКР\) – прийняте у 2019 році, опубліковане 109-ю сесією МКП \(2021\)](#), та [Зауваження \(КЕЗКР\) – прийняте у 2017 році, опубліковане 107-ю сесією МКП \(2018\)](#) (обидва - щодо застосування Конвенцій №№ 81 і 129 Україною).

¹⁰ Див. розділ «Проблеми, що потребують розв'язання» *Концепції реформування системи управління охороною праці в Україні*, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України (КМУ) від 12 грудня 2018 р. № 989-р.

¹¹ Див. Official Journal of the European Union, of 29.5.2014, pp. L 161/157 and L 161/1983.

- закликав Раду асоціації приділити пріоритетну увагу запровадженню міжнародних трудових норм і законодавства ЄС та відповідної практики з тим, щоб забезпечити врівноваження інтересів соціальних партнерів та захист прав працівників згідно з положеннями Угоди про асоціацію (статті 419-421 і 424) та відповідними конвенціями МОП (№№ 81, 87, 98, 117, 122, 129, 144, 154 і 173) (п. 110);
- нагадав Урядові України, що його зусилля з покращення умов ведення бізнесу, залучення прямих інвестицій та сприяння економічному зростанню не повинні здійснюватися за рахунок і на шкоду правам і умовам праці працівників (п. 110).

Література

- EU, & Ukraine. (2014). Association Agreement between the European Union and its Member States and Ukraine. Official Journal of the European Union, L–161(2014-02–29), 1–2137 [available at: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:22014A0529\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:22014A0529(01)&from=EN)].
- European Commission. (2014). *Communication COM(2014) 332 final, from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, of 6 June 2014, on a EU Strategic Framework on Health and Safety at Work 2014-2020*. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014DC0332>
- European Council. (1989a). Directive No. 89/391/EEC, of 12 June 1989, concerning the introduction of measures to encourage improvements in the safety and health of workers at work. *Official Journal of the European Communities*, L391, 183/1-183/8. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PT/TXT/PDF/?uri=CELEX:01989L0391-20081211&from=EN>
- European Council. (1989b). Directive No. 89/654/EEC, of 30 November 1989, concerning the minimum safety and health requirements for the workplace. *Official Journal of the European Communities*, L 393, 393/1-393/12. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:31989L0654&from=en>
- European Council. (1989c). Directive No. 89/656/EEC, of 30 November 1989, on the minimum health and safety requirements for the use by workers of personal protective equipment at the workplace. *Official Journal of the European Communities*, L 393, 393/18-393/28. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:31989L0656&from=EN>
- European Council. (1991). Directive No. 91/383/EEC, of 25 June 1991, supplementing the measures to encourage improvements in the safety and health at work of workers with a fixed-duration employment relationship or a temporary employment relationship. *Official Journal of the European Communities*, L 206, 206/19-206/21. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:31991L0383&from=EN>
- European Council. (1992a). Directive No. 92/58/EEC, of 24 June 1992, on the minimum requirements for the provision of safety and/or health signs at work. *Official Journal of the European Communities*, L 245, 245/23-245/42. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:31992L0058&from=EN>
- European Council. (1992b). Directive No. 92/85/EEC, of 19 October 1992, on the introduction of measures to encourage improvements in the safety and health at work of pregnant workers and workers who have recently given birth or are breastfeeding. *Official Journal of the European Communities*, L 348, 348/1-348/7. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:31992L0085&from=PT>
- European Council. (1994). Directive No. 94/33/EC, of 22 June 1994, on the protection of young people at work. *Official Journal of the European Communities*, L 216, 216/12-216/20. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:31994L0033&from=EN>
- European Parliament, & European Council. (2009). Directive No. 2009/104/EC, of 16 September 2009, concerning the minimum safety and health requirements for the use of work equipment by workers at work. *Official Journal of the European Union*, L 260, 260/5-260/19. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009L0104&from=EN>
- European Parliament. (2014). *Resolution No. 2013/2112(INI), of 14 January 2014, on effective labour inspections as a strategy to improve working conditions in Europe*. <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&language=EN&reference=P7-TA-2014-0012>
- European Parliament. (2015). *Resolution No. 2015/2107(INI), of 25 November 2015, on the EU Strategic*

Framework on Health and Safety at Work 2014-2020.

- European Parliament (2021). Resolution No. 2019/2202(INI), of 11 February 2021, on the implementation of the EU Association Agreement with Ukraine.
https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0050_EN.html
- Eurostat. (2001). *European Statistics on Accidents at Work (ESAW) - Methodology - 2001 Edition*.
http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/statmanuals/files/ESAW_2001_EN.pdf
- ILO. (1923). *Recommendation 20, concerning Labour Inspection*.
https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:R020
- ILO. (1947a). *Convention No. 81, concerning labour inspection in industry and commerce - Labour Inspection Convention*. Adopted in the 30th ILC session, 11 July 1947.
http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO:12100:P12100_INSTRUMENT_ID:312226:NO
- ILO. (1947b). *Recommendation No. 81, concerning Labour Inspection*. International Labour Conference.
http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_INSTRUMENT_ID:312419
- ILO. (1969a). *Convention No. 129, concerning labour inspection in agriculture - Labour Inspection (Agriculture) Convention*. Adopted in the 53rd ILC session, 25 June 1969.
http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=1000:12100:0::NO:12100:P12100_INSTRUMENT_ID:312274
- ILO. (1969b). *Recommendation No. 133, concerning Labour Inspection in Agriculture*.
http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO:12100:P12100_INSTRUMENT_ID:312471:NO
- ILO. (1981). *Convention No. 155, concerning occupational safety and health and the working environment*. Adopted in the 67th ILC session, 22 June 1981.
http://www.ilo.org/public/portugue/region/eurpro/lisbon/pdf/conv_155.pdf
- ILO. (1985). *Convention No. 161, concerning Occupational Health Services*.
http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO:12100:P12100_INSTRUMENT_ID:312306:NO
- ILO. (1996). *Recording and notification of occupational accidents and diseases- An ILO Codes of Practice*. International Labour Office. https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_protect/---protrav/--safework/documents/normativeinstrument/wcms_107800.pdf
- ILO. (1998). *Resolution concerning statistics of occupational injuries (resulting from occupational accidents), adopted by the Sixteenth International Conference of Labour Statisticians* (Issue October). International Labour Office. https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---stat/documents/normativeinstrument/wcms_087528.pdf
- ILO. (2002). *Protocol No. 155, of 2002, to the Occupational Safety and Health Convention*.
http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO:12100:P12100_INSTRUMENT_ID:312338:NO
- ILO. (2006). *Convention No. 187, concerning the promotional framework for occupational safety and health*. Adopted in the 95th ILC session, 15 June 2006.
http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO:12100:P12100_INSTRUMENT_ID:312332:NO
- ILO. (2007). *Safe and healthy workplaces - Making decent work a reality*. International Labour Office.
http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_protect/---protrav/---safework/documents/publication/wcms_108634.pdf
- ILO. (2017). *Guidelines and recommendations to the concept on the reform of the national system for occupational risk prevention and promotion of occupational safety and health in Ukraine* (Issue November). International Labour Office. <http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/--->

- ed_dialogue/---lab_admin/documents/projectdocumentation/wcms_618934.pdf
- ILO. (2018a). *Ukrainian Labour Inspection Legal Framework - Analysis and Recommendations*. (Issue June). https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_dialogue/---lab_admin/documents/projectdocumentation/wcms_632756.pdf
- ILO. (2018b). *Brief notes on the main aspects of the alignment between Ukrainian national legislation and selected EU directives*. https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---europe/---ro-geneva/---sro-budapest/documents/meetingdocument/wcms_633189.pdf
- ILO. (2018c). *National Occupational Safety and Health Profile of Ukraine*. https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---europe/---ro-geneva/---sro-budapest/documents/meetingdocument/wcms_627038.pdf
- ILO. (2019a). *EU Directives and Reform of OSH and Labour Relation's Legislation - White Paper*. https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---europe/---ro-geneva/---sro-budapest/documents/publication/wcms_689355.pdf
- ILO. (2019b). *Observation (CEACR), concerning application of Conventions 81 and 129 in Ukraine - adopted 2019, published 109th ILC session (2020)*. https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=1000:13100:0::NO:13100:P13100_COMMENT_ID:4024791:NO
- ILO. (2020a). "Occupational Safety and Health (OSH): On-line training series on International and EU Labour Standards- Background paper". https://www.ilo.org/budapest/what-we-do/projects/declared-work-ukraine/WCMS_752049/lang--en/index.htm
- ILO. (2020b). "Labour Inspection: On-line training series on International and EU Labour Standards- Background paper". https://www.ilo.org/budapest/what-we-do/projects/declared-work-ukraine/WCMS_751583/lang--en/index.htm
- Rodríguez, Arsenio Fernández. (2020c). "A Study on Labour Inspectors' Careers", International Labour Office – Geneva: ILO. https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_dialogue/---lab_admin/documents/publication/wcms_739165.pdf